Provtagningsanvisning Kolesterol i plasma - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Remiss	Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss 1 Bassortiment Gävleborg
Provtagning	5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Kan tas kapillärt Minsta blodmängd 0,5 mL (150 µL plasma) Provet skall tas efter 15 minuter vila, koncentrationen av lipoproteiner påverkas påtagligt av kroppsläge. Alkoholintag kan höja och fysisk aktivitet kan sänka kolesterolnivån och bör därför undvikas dygnet före provtagning.
Förvaring/Transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagning Centrifugerat prov hållbart 7 dygn i rumstemperatur 7 dygn i kyl 3 månader i frys (-15)–(-25) °C
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle, Hudiksvall och Bollnäs
Referensintervall	<u>P-Kolesterol</u>: <15 d — Referensintervall saknas 15 d–5 mån — 1,7–6,1 mmol/L 6 mån–17 år — 2,7–5,5 mmol/L 18–29 år — 2,9–6,1 mmol/L 30–49 år — 3,3–6,9 mmol/L ≥ 50 år — 3,9–7,8 mmol/L <u>P-non HDL-kolesterol</u>: Se Provtagningsanvisning LDL- och HDL-kolesterol samt kvot och Non-HDL-kolesterol i plasma - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
Svarstid	Dagligen

Kopian gäller endast utskriftsdatumet

Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan i undantagsfall efterbeställas inom 4 timmar
Patientinformation	Faste- och icke fasteprov kan användas. I vissa fall bör provet tas efter fasta: • om icke-fastande P—Triglycerid ≥4,0 mmol/L • för diagnos/terapiuppföljning av blandade dyslipidemier eller isolerad hypertriglyceridemi • vid start av medicinering som ger uttalad hypertriglyceridemi (t ex isotretinoin) • hos genetiskt predisponerade individer • hos patient som haft hypertriglyceridemisk pankreatit, • när andra prover kräver fasta eller morgonprov
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/Övrig upplysning	P-non-HDL-kolesterol är tilläggsanalys som kommer att beräknas automatisk på alla remisser som innehåller både P-Kolesterol och P-HDL-kolesterol.
Medicinsk bakgrund/ indikation	Ingår i utredning av hyperlipoproteinemi och bedömning av kardiovaskulär risk. Kolesterol syntetiseras i många vävnadstyper men framförallt i levern och tarmväggarna. Cirka tre fjärdedelar av kolesterol är nyligen syntetiserat och en fjärdedel härrör från födointag. Kolesterol är en nödvändig beståndsdel i cellmembraner men utgör också utgångsmaterial för syntes av gallsyror, könshormoner m.m. Av det kolesterol som transporteras i plasma är cirka 70% esterifierat med långkedjiga fettsyror, medan cirka 30% är oförestrerat (”fritt kolesterol”). P-Kolesterol definieras som summan av kolesterolestrar + fritt kolesterol. Huvuddelen av plasmakolesterolet (60-70%) transporteras i LDL-fraktionen, medan 25-35% återfinnas i HDL, mindre mängder finns i kylomikroner och VLDL. Förhöjd nivå kan ses vid sekundära hyperlipidemier som följd av t.ex. diabetes, lever-, njur- och tyreoideasjukdomar, men också vid de ovanligare primära hyperlipidemierna (t.ex. familjär hyperkolesterolemi). Om både P-kolesterol och P-HDL-kolesterol finns beställt på samma prov på vuxna patienter beräknas automatisk P-non-HDL-kolesterol. Non-HDL-kolesterol blir en uppskattning

Kommer att ändras efter utskriftsdatumet

Medicinsk bakgrund/ indikation	av alla partiklar som orsakar aterogena hjärtkärlsjukdomar; dvs LDL, VLDL, IDL samt Lp(a) och anses ge en bättre kardiovaskulär riskbedömning än LDL-C. För bedömning av kardiovaskulär risk och behandling, se rekommendationer från de europeiska sällskapen för kardiologi (ESC) respektive arterioskleros (EAS) och lokal rutin (t.ex. Familjär Hypekolesterolemi).

Revideringar

Datum	Revisions nummer	Ändring
2024-01-04	10	Lagt till rubriken revideringar. Harmoniserat referensintervall enligt Equalis rekommendation för lipidstatus. Uppdaterat provtagning, kommentarer, patientinformation, medicinsk bakgrund för Non HDL-kolesterol.

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet